

УДК 911.3

DOI: 10.18524/2303-9914.2022.2(41).268712

Л. Ю. Буяновська¹, здобувачка**О. В. Григорьев**², канд. політ. наук, проректор**В. В. Яворська**¹, доктор. геогр. наук, проф.¹Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
кафедра економічної та соціальної географії і туризму,
вул. Дворянська 2, м. Одеса, 65082²Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
вул. Щепкіна, 12, м. Одеса, 65000, Україна
buyanovskaya.lesya@ukr.net, yavorskaya@onu.edu.ua

СУЧАСНИЙ СТАН ГЕОДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ НА ЗАСАДАХ НОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО УСТРОЮ

У статті розглянуто питання сучасного стану геодемографічних процесів в Одеському регіоні на засадах нового адміністративного устрою. Для досягнення вказаної мети були проведені дослідження, в результаті яких встановлено, що головними чинниками, які впливають на геодемографічні процеси в регіоні є депопуляція, яка частково компенсується позитивною міграцією. Це указує на необхідність перегляду демографічної політики в регіоні в рамках проведення реформи децентралізації.

Ключові слова: геодемографічні процеси, Одеський регіон, адміністративний устрій, децентралізація.

ВСТУП

Сучасна геодемографічна ситуація характеризує відтворення населення за його основними елементами у просторі і часі. Зміни демографічної ситуації в просторі та часі завжди залишаються актуальними питаннями з точки зору їх наукового дослідження. Особливо затребуваними такі дослідження стають у зв'язку з суспільними трансформаціями. В Україні, починаючи з кінця 2013 року, посилились процеси політичних та суспільних змін, що викликало, безумовно, зміни і демографічного стану, чи точніше – геодемографічного процесу. Особливої цікавості такі дослідження набувають у зв'язку з проведенням в Україні адміністративної реформи, зокрема її вплив і наслідки на зміну геодемографічного процесу в Одеському регіоні.

Метою дослідження є аналіз геодемографічного процесу (ГДП) в Одеському регіоні в сучасних умовах трансформації суспільних відносин та адміністративної реформи.

Об'єктом дослідження є геодемографічні процеси в Одеському регіоні.

Предметом дослідження є аналіз геодемографічних процесів в Україні та в Одеському регіоні зокрема.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

При написанні статті використані традиційні загальнонаукові методи, які поєднані з спеціальними методами досліджень демографії та географії населення. Для аналізу даних використані статистичні матеріали демографічної ситуації на національному і регіональному рівнях, а для їх предметної обробки – статистичні і специфічні демографічні методи. При обробці даних для одержаних результатів застосовувалась програмне забезпечення Excel. При написанні роботи були використані дані офіційної статистики.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ АНАЛІЗ

Дефініція ГДП не має однозначних тлумачень, тому її можна характеризувати з різних точок зору. Надамо визначення ГДП запропоноване проф. Топчієвим О.Г. Геодемографічний процес – це часовий розвиток населення на певній території, його кількісні й якісні зміни, загальний напрямок і характер таких змін. У широкому розумінні ГДП охоплює й зміни у просторовому розподілі населення, тенденції розвитку його розселення. Але, перш за все, ГДП представляє «часову траєкторію» розвитку населення певної території, тенденції його кількісних і якісних змін. Такі тенденції можна виявити методом порівняння геодемографічних ситуацій даної території на різні дати. Але такий підхід за всіх умов не актуалізує поняття ГДП, не інтегрує численні зміни й тенденції в цілісний і безперервний суспільно-географічний процес (Топчієв, 2005). Виходячи з цього, просторовий вимір є підпорядкованим часовим трансформаціям.

Зазначимо, що населенню притаманні природний та механічний рух. Природний рух населення – це динаміка народжень та смертей, шлюбів та розлучень, які змінюють чисельність населення природним шляхом. Для природного руху населення характерні коефіцієнти народжуваності, коефіцієнти смертності та природний приріст населення. Механічний рух населення, являє собою рух через кордони територій з метою постійного або тимчасового перебування на новому місці. Для оцінки механічного руху використовують такі показники, як коефіцієнт міграції за прибуттям, коефіцієнт міграції за вибуттям, валовий коефіцієнт та сальдо міграції.

Український учений-географ, демограф Джаман В.О. визначає закономірність руху населення та демографічних процесів в залежності від складу населення та умов його проживання і життєдіяльності (Джаман, 2003).

Таким чином, територіальний устрій є важливою складовою оцінки геодемографічного процесу, в більшій мірі – підпорядкований часовим змінам, однак адміністративна (чи територіальна) одиниця – є базовою складовою для аналізу змін.

Останні зміни адміністративно-територіального устрою (АТУ) Української РСР на обласному рівні, які відбулися у 1967 році, сформували каркас адміністративного поділу країни. Після здобуття Незалежності у 1991 році АТУ України складався з рівнів областей, районів, міст, районів в містах, селищ і сіл. А з 1993 року з утворенням з Кримської області АР Крим отримав свій сучасний вигляд.

В Конституції України, прийнятої у 1996 році, в IX розділі «Територіальний устрій України» в ст. 132 сформульовано, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій. Там же в ст. 133 визначено, що систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села (Конституція України, 1996).

Проект Закону України «Про територіальний устрій України», що був внесений до Верховної Ради України в 2010 році так і не був прийнятий. Головним в цьому проекті було визначено трьохрівневу організацію АТУ країни: громада – район – регіон.

Головною метою вдосконалення системи адміністративно-територіального устрою є приведення її у відповідність із Конституцією України і на цій основі – підвищення ефективності управління територіями, зниження витрат на утримання органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також надання цими органами послуг населенню незалежно від місця проживання на рівні загальнодержавних соціальних стандартів, поліпшення життєвого рівня населення (Топчієв, Мальчикова, Яворська, 2015).

Зазначимо, що підписання Угоди про асоціацію з ЄС для України вимагає проведення реформ децентралізації та територіального устрою. Адміністративно-територіальна реформа в Україні відбувалась в період з 2015 до 2020 рр. Замість понад 11 000 місцевих рад було сформовано 1 469 територіальних громад, а замість 490 районів – 136 нових районів. Основні повноваження рад районів перейшли на нижчий (ради громад) і вищий (ради областей) рівні.

У рамках реформи децентралізації змінився адміністративно-територіальний поділ і Одеської області зі збереженням її загальних меж. Замість 490 сільських, селищних і міських рад утворено 91 об'єднану територіальну громаду, а замість 26 районів – 7 нових укрупнених.

У більшості нормативних документів Європейського Союзу регіон визначається як територіальна спільність, де є наступність, і чие населення розділяється визначені загальні цінності й прагне зберегти і розвинути свою самобутність з метою стимулювання культурного, економічного і соціального прогресу. В Європейському Союзі функціонує: 98 регіонів рівня NUTS1 (від 3,0 до 7,0 млн. осіб), 273 регіони NUTS2 (800 тис. до 3,0 млн. осіб) і 1324 регіони NUTS3 (від 150 до 800 тис. осіб).

У відповідності до Державної стратегії регіонального розвитку в Україні під регіонами розуміють області та АР Крим. Відповідно після проведення адміністративної реформи в Україні у 2020 році, затвердженої Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» № 807-ІХ (Постанова Верховної Ради України № 807-ІХ, 2020), залишились області (регіони, рівень NUTS2) та були утворені нові райони (рівень NUTS3), а макрорегіони (рівень NUTS1) так і не були створені. Україна залишилась чи не єдиною країною в Європі, яка так і не провела регіоналізацію на макрорівні.

Постанова Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів», прийнята 17.07.2020 р., визначила створення в Одеській області наступних районів:

- 1) Березівський район (з адміністративним центром у місті Березівка);
 - 2) Білгород-Дністровський район (з адміністративним центром у місті Білгород-Дністровський);
 - 3) Болградський район (з адміністративним центром у місті Болград);
 - 4) Ізмаїльський район (з адміністративним центром у місті Ізмаїл);
 - 5) Одеський район (з адміністративним центром у місті Одеса);
 - 6) Подільський район (з адміністративним центром у місті Подільськ);
 - 7) Роздільнянський район (з адміністративним центром у місті Роздільна)
- (Постанова Верховної Ради України № 807-IX, 2020).

Варто зазначити, що за офіційними статистичними даними, на початок 2022 року населення нашої країни становило 41 167 335 осіб, а населення Одеської області нараховувало 2 350 571 осіб (Державна служба статистики України, 2022).

Звернемо увагу на нерівномірність розміщення населення при новому АТУ регіону. Дані таблиці 1 та рис. 1 указують, що 58,5% населення проживає в Одеському районі, а на решту районів припадає лише 41,5%. Така нерівномірність говорить про значну концентрацію населення в приміській зоні Одеської агломерації, яка входить до складу Одеського району. Варто зазначити також, що за кількістю населення Одеський район є чи не одним з найбільших в межах нашої країни і виходить за рамки класифікаційних меж рівня NUTS3. При цьому питома вага населення м. Одеси як міста-мільйонника в межах Одеського району становить понад 73%.

Таблиця 1

**Чисельність населення (за оцінкою) на 1 вересня 2021 року
та середня чисельність у січні-серпні 2021 року**

Назва АТО	Наявне населення	
	Осіб на 1 вересня 2021 року	Питома вага населення в районі, %
Одеська область	2 358 382	100
Одеський район	1 379 941	58,5
в т.ч. м. Одеса	1 012 231	73,4 (від Одеського району)
Березівський район	105 754	4,5
Білгород-Дністровський район	197 390	8,3
Болградський район	145 318	6,2
Ізмаїльський район	205 823	8,8
Подільський район	222 166	9,4
Роздільнянський район	101 990	4,3

* вихідні дані з сайту Державної служби статистики України.

В той же час, рівню NUTS3 по кількості населення не відповідають новостворені райони – Болградський (в меншій мірі), Березівський і Роздільнянський (рис. 1).

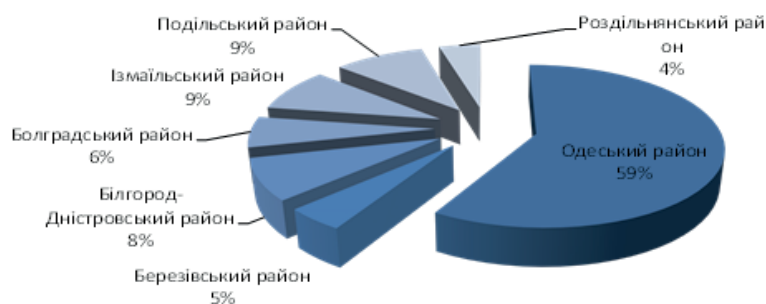

Рис. 1. Частка населення в адміністративних районах Одеського регіону

На ГПД Одеського регіону впливає соціально-економічного становище, а також деякі регіональні чинники, які є характерними лише для Одещини. Це своєрідний етнопонаціональний склад населення та приморське положення, які виділяють Одещину серед інших регіонів країни. Визнаною особливістю національного складу населення Одеської області є її багатонаціональність, за даними Всеукраїнського перепису населення на території області проживали представники 133 національностей і народностей. Приморське економіко-географічне положення є визначальним щодо соціально-економічного розвитку регіону та спеціалізації його економіки. Окрім того, Одеський регіон є головним морським зовнішньоторговельним виходом країни до світової спільноти (Яворська, 2013).

Для оцінки ГПД Одеського регіону були взяті наступні дати: за вихідний орієнтир 2001 р., так як в цьому році був проведений останній Всеукраїнський перепис населення; 2019 р. – дані до проведення реформи децентралізації; 2020 р. – період найбільш активної фази адміністративного реформування; 2021–2022 рр. – період, який характеризує сучасний стан ГПД після проведення реформування (але не завершення) АТУ. Динаміку чисельності населення Одеського регіону за указані періоди для порівняння та аналізу наведено у табл. 2.

Дані таблиці 2 указують на те, що загальна чисельність населення в області за останні 4 роки зменшилась майже на 30 тис. осіб, при цьому показники зменшення по рокам не рівномірні. Порівнюючи з 2001 роком загальна чисельність населення в області зменшилась майже на 140 тис. осіб. Безумовно, що в умовах військового стану відбулися суттєві зміни в показниках чисельності населення області, однак, на жаль, офіційних даних поки що немає для об'єктивного їх оцінювання.

У динаміці чисельності міського та сільського населення, а також по гендерним ознакам на Одещині при загальному тренді зменшення абсолютної кількості населення, відносних змін по цих показниках не спостерігається.

Загалом спостерігається стабільний склад міського (67%) і сільського (33%) населення. При гендерному аналізі у складі жителів Одеського регіону фіксується жінок більше (53,0%), ніж чоловіків (47,0%).

Таблиця 2

**Динаміка чисельності населення Одеського регіону
(на 1 січня порівнюваного року)**

Роки	Чисельність наявного населення (тис. осіб,%)					Чисельність постійного населення (тис. осіб,%)				
	всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
		міське	%	сільське	%		чоловіки	%	жінки	%
2001	2488,6	1638,4	66	850,2	34	2472,7	1157,1	47	1315,6	53
2019	2380,3	1595,5	67	784,8	33	2369,3	1115,3	47	1254,0	53
2020	2377,2	1597,0	67	780,2	33	2366,2	1114,8	47	1251,4	53
2021	2368,1	1592,0	67	776,1	33	2357,1	1110,3	47	1246,8	53
2022	2351,4	немає даних	-	немає даних	-	2340,3	немає даних	-	немає даних	-

* дані з сайту Державної служби статистики України.

Аналізуючи показники природного і механічного руху населення, маємо можливість відслідкувати динаміку щодо темпів змін, рівномірності, етапності тощо. Природний приріст або убубання населення є результатом співвідношення показників народжуваності і смертності. За основну складову природного приросту відповідають показники народжуваності (табл. 3). Загальне уявлення про зміни коефіцієнтів народжуваності по Одеській області дають статистичні показники, які наведені в таблиці 3. Протягом останніх 3-х років цей демографічний індикатор зменшувався з 8,8 проміле у 2019 р. до 8,2 проміле у 2021 р. При цьому варто відмітити, що у 2021 р. як і у 2001 р. народжуваність була на рівні 8,2 проміле.

Показники смертності є наступною складовою природного руху. Аналіз статистичних показників в цілому по Одеській області показує, що показники смертності за період 2019–2021 рр. збільшилися на 4,1 проміле, а за двадцятирічний період майже на 3 проміле.

Таблиця 3

Природний рух населення Одеської області

Роки	Демографічні коефіцієнти (проміле)		
	Народжуваність	Смертність	Природний приріст
2001	8,2	15,2	-7,0
2019	8,8	13,9	-5,1
2020	8,7	14,7	-6,0
2021	8,2	18,0	-9,8

*вихідні дані з сайту Державної служби статистики України.

За формулюванням Біленко О. сучасна демографічна ситуація в Україні є системно критичною: темпи депопуляції щороку нарощуються внаслідок зменшення народжуваності, збільшення смертності та міграційного відпливу українців (Біленко О., Горбань С. 2022). Аналогічна, ситуація спостерігається і в Одеській області. Смертність перевищує народжуваність, і коефіцієнт природного приросту (убування) в 2021 році становить мінус 9,8 проміле. Порівнюючи дані 2021 р. з 2001 р., констатуємо, що за 20 років природний приріст, а точніше убування, зменшилися на мінус 2,8 проміле.

На зниження процесу народжуваності в сучасних умовах впливають економічні, соціальні та біологічні чинники. Скорочення населення внаслідок перевищення чисельності померлих над числом народжених наразі стає однією з актуальних проблем не лише в Одеському регіоні, а для всієї України.

Для порівняння динаміки геодемографічних показників України та Одеської області проаналізуємо таблицю 4.

Таблиця 4

Динаміка геодемографічних показників України і Одеської області

Роки	Україна			Одеська область		
	Загальний приріст (скорочення)+-	Природний приріст, скорочення (-)	Міграційний приріст, скорочення (-)	Загальний приріст (скорочення)+-	Природний приріст, скорочення (-)	Міграційний приріст, скорочення (-)
2001	-10,7	-7,6	-3,1	-9,1	-7,0	-2,1
2002	-8,3	-7,6	-0,7	-7,3	-7,2	-0,1
2003	-8,0	-7,5	-0,5	-7,4	-7,0	-0,4
2004	-7,2	-7,0	-0,2	-5,9	-6,4	0,5
2005	-7,5	-7,6	0,1	-5,6	-6,7	1,1
2006	-6,1	-6,4	0,3	-2,8	-5,8	3,0
2007	-5,8	-6,2	0,4	-0,2	-5,0	4,8
2008	-5,0	-5,3	0,3	-1,1	-3,9	2,8
2009	-3,9	-4,2	0,3	-0,5	-2,9	2,4
2010	-4,0	-4,4	0,4	-1,0	-3,1	2,1
2011	-3,2	-3,5	0,3	-0,2	-1,9	1,7
2012	-1,8	-3,1	1,3	2,9	-1,4	4,2
2013	-2,8	-3,5	0,7	0,6	-1,9	2,5
2014	-3,4	-3,9	0,5	0,0	-2,0	2,0
2015	-3,4	-4,2	0,8	-2,5	-2,9	0,4
2016	-4,0	-4,4	0,4	-1,6	-3,0	1,4
2017	-3,5	-5,1	1,6	-1,4	-3,4	2,0
2018	-5,1	-6,1	1,0	-1,2	-4,4	3,2
2019	-5,6	-6,6	1,0	-1,3	-5,1	3,8
2020	-7,6	-8,1	0,5	-3,8	-6,0	2,2
2021	-10,3	-11,2	0,9	-7,1	-9,8	2,7

* вихідні дані з сайту Державної служби статистики України

В таблиці 4 і на рисунку 2 представлено динаміку зміни показників природного, механічного та загального руху населення Одеської області в порівнянні з загальнонаціональними показниками в період з 2001 по 2021 рр.

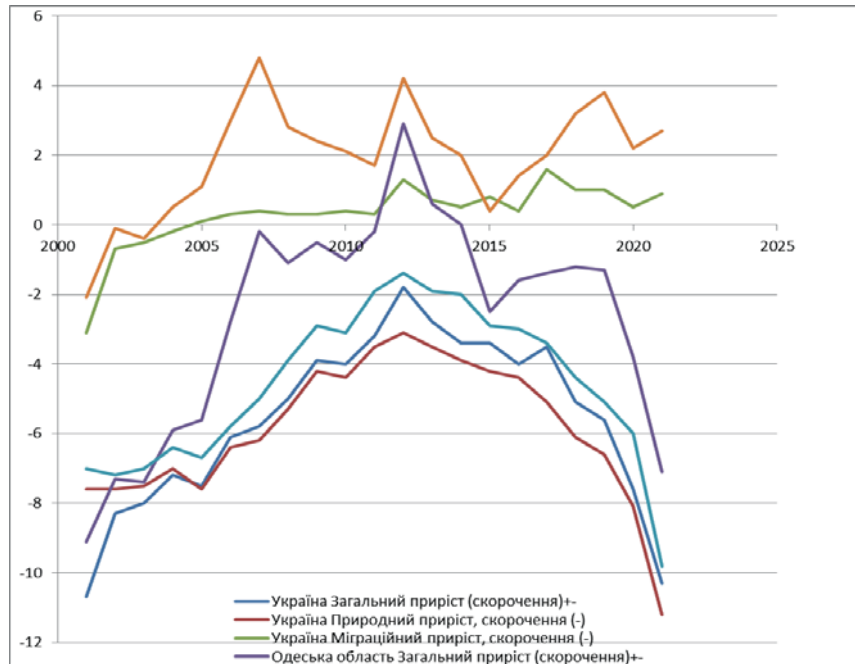

Рис. 2. Динаміка геодемографічних показників України і Одеської області (за даними з сайту Державної служби статистики України)

Підписи по вертикальній шкалі – проміле;

підписи по горизонтальній шкалі – роки 1...21 – відповідно роки 2001...2021

Слід зазначити, що показники загального руху населення по Одеській області суттєво відрізняються від загальнонаціональних показників в сторону збільшення. Так у 2001 р. загальний приріст по Україні становив мінус 10,7 проміле, натомість як в Одеській області цей показник становив мінус 9,1‰. Проте в 2021 р. загальний приріст по Україні становив мінус 10,3‰, а по Одеській області «лише» мінус 7,1‰. Це свідчить про більш сприятливі умови розвитку ГДП в регіоні, відносно кращі соціально-економічні умови розвитку, зокрема і демографічної ситуації.

ВИСНОВКИ

На формування сучасного стану геодемографічних процесів в Одеському регіоні значний вплив має чисельність населення, природний рух, міграційний приріст та природний приріст населення. Протягом двадцятирічного періоду спостерігається тренд до загального зменшення кількості населення, його убуння, яке частково компенсується позитивним сальдо міграції. По гендерним

ознакам на Одещині при загальному тренді зменшення абсолютної кількості населення, відносних змін по цих показниках не спостерігається. Сучасна геодемографічна ситуація в Одеському регіоні є загалом досить критичною: темп депопуляції збільшується за рахунок зменшення народжуваності і збільшення смертності.

Для покращення геодемографічної ситуації на Одещині мають бути прийняті необхідні регіональні програми, які повинні бути направлені на підвищення народжуваності, створення нових робочих місць, покращення життя населення і підвищення її якості, зменшення показників смертності, підтримка молодих сімей та ін. Для реалізації потрібен системний підхід і виважені рішення органів регіональної та виконавчої влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Біленко О. В., Горбань С. Ф. Демографічна ситуація в Україні: сучасний стан та основні проблеми. Ефективна економіка. 2022. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.78
- Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 14.10.2022).
- Джаман В. О. Регіональні системи розселення: демографічні аспекти. Чернівці: Рута, 2003. 392 с.
- Конституція України: офіційний текст. 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Постанова ВР України №807-ІХ від 17.07.2020 р. «Про утворення та ліквідацію районів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 33, ст. 235) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
- Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
- Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Яворська В. В. Регіоналістика: Географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Регіоналістика: Навчальний посібник. Херсон: 2015. 370 с.
- Яворська В. В. Формування геодемографії як сучасного напрямку географії населення. Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки. Одеса, 2013. Том 18. Вип. 1 (17). С. 254–261.

REFERENCES

- Bilenko, O.V., S.F., Horban, (2022). Demographic situation in Ukraine: current state and main problems. *Efficient economy*. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.78 [in Ukrainian].
- State Statistics Service of Ukraine. (2022) URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (date of application: 14.10.2022). [in Ukrainian].
- Jaman, V.O. (2003). *(Regionalni sustemu rozselennia: Demografichni aspektu) (Regional resettlement systems: demographic aspects)*: Chernivtsi: Ruta. 392 p. [in Ukrainian].
- Constitution of Ukraine: official text. (1996) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
- Decree of the Verkhovna Rada of Ukraine of 2020 No. 807- IX «On the Formation and Liquidation of Districts» (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2020, No. 33, Article 235) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text> [in Ukrainian].
- Topchiev, O. G. (2005). *Suspilno-geografichni doslidzhennia: metodologisa, metodu, metoduku. (Socio-geographic research: methodology, methods, methods)*. Odesa: Astroprint, 2005. 632 p. [in Ukrainian].
- Topchiev, O. G., Malchikova, D. S., Yavorska, V. V. (2015). *Regionalistuka: Geografichni osnovu regionalnogo rozvutky i regionalnoi polituku. (Regionalism: Geographical foundations of regional development and regional policy)*. Study guide. Kherson: 2015. 370 p. [in Ukrainian].
- Yavorska, V.V. (2013). *Formyvannia geodemografii iak sychasnogo napriamyu geografii naseleennia. (Formation of geodemography as a modern direction of population geography)*. *Odesa National University Herald. Geography and Geology*. Vol. 18. 1 (17). P. 254–261. [in Ukrainian].

Надійшла 30.11.2022

L. Y. Buianovska¹

O. V. Hryhoriev²

V. V. Yavorska¹

¹Odesa I. I. Mechnikov National University,
Department of Economic and Social Geography and Tourism,

²Odesa I. I. Mechnikov National University,
Shchepkina str., 12, Odessa, 65082, Ukraine
Dvorianska St., 2, Odessa, 65082, Ukraine

THE CURRENT STATE OF GEODEMOGRAPHIC PROCESSES IN THE ODESA REGION ON THE BASIS OF THE NEW ADMINISTRATIVE SYSTEM

Abstract.

Problem Statement and Purpose. The article examines the current state of geodemographic processes in the Odesa region on the basis of the new administrative system. To achieve this goal, studies were conducted, as a result of which it was established that the main factor affecting geodemographic processes in the region is depopulation, which is partially compensated by positive migration. This indicates the need to revise the demographic policy in the region as part of the decentralization reform. The purpose of this article is to conduct and analyze the geodemographic process (GDP) in the Odesa region in modern conditions of transformation of social relations and administrative reform. Within the scope of achieving the goal, the following tasks were completed: an analysis of the administrative-territorial system in the Odesa region was carried out, particularly in the focus of GDP changes, to analyze the dynamics of demographic indicators, the rate of birth, death rate, natural increase/decrease of the population, migration increase.

Data & Methods. When writing the article, traditional general scientific methods were used, which were combined with special methods of population demography and geography research. Statistical materials of the demographic situation at the national and regional levels were used for data analysis, and statistical and specific demographic methods were used for their subject processing. Excel software was used for data processing for the obtained results. When writing the work, data from official statistics were used.

Results. In order to improve the geodemographic situation in Odesa, the necessary regional programs should be adopted, which should be aimed at increasing the birth rate, creating new jobs, improving the population's life and improving its quality, reducing mortality rates, supporting young families, etc. Implementation requires a systematic approach and balanced decisions of regional and executive authorities.

Key words: geodemographic processes, Odesa region, administrative system, decentralization.